

ВСЕСВІТ

№ 0176

1939

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

№ 3

З МІСТ

Оповідання:

Індіян Волод. Гжиць-
кий

Ярчук О. Стороженко

Нариси:

Мозок і серце
німецького про-

пролетаряту . Павло Кельвер

Краматорський
металургічний

завод . Г. Раппенорт

Театр ім. Франка Вега

Подорож Момо-
саро, Ісумбосі
та горобця з

підрізаним язи-
ком В. Вікторов

Ювілей лікаря
—суспільника I. В.

Кооператори —
гумореска С. Чмельов

Вірші:
Сонет О. Бойко

РІК ВИДАННЯ V

№ 3
20-го січня
1929 року

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

ВСЕСВІТ

Фундатор В. БЛакитний

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 1.

ПАМ'ЯТНИК КАРЛОВІ ЛІБКНЕХТОВІ ТА РОЗІ ЛЮКСЕМБУРГ

"Рур-Фото"

В Берліні виведено монумент всім німецьким революціонерам, що загинули в боротьбі за комуну. В центрі — могила Карла Лібкнехта і Рози Люксембург. Монумент цей має назву „Пам'ятник Комуни“

Гимчасовий мавзолей

Інсценаж

Оповідання Володимира Гжицького

Пан Антоні Смялек, підpirаючись дубовою суковатою палицею, ішов лісною просікою на спацер. Що кілька кроків йому доводилось обминати широкі калюжі, що повиростали тут і там після недавної зливи. Вода в калюжах була чиста, прозора до дна, у ній відбивались шматки блакитного неба в рамках жовто-зеленого листя ясенів, грабів і жалібних берів. По воді бігали невгамовні довгоногі водяні павуки, ряблячи чисте дзеркало води. В кущах десь піщадала запізнена пташка, а позадим панувала осіннятиша, яку нарушало тільки шльопання ніг пана Смялка. Ішов він поволі, втягаючи в широкі груди повітря лісу, що пахло мокрою корою дерев, листям і грибами.

Пан Антоні був у доброму гуморі. Доля всміхнулась йому на старість і як видно обіцювала ще довго всміхатись.

Колишній дрібний шляхтич, пропливши і прогулявшись заходу весь свій невеличкий маєток, непривичечаний до праці, опинився цілком у безвихідному становищі. Він зрозумів нарешті, що людина може не мати за що пообідати, може не мати чого закурити. Це відкриття не було для нього дуже приємне, але в біді людина стає винахідлива, і пан Смялек винайшов, правда не шукаючи довго, що є ще на світі одна інституція, яка за невелику і цілком мізерну роботу дає змогу прожити й одягтись. Це—військо. І пан Антоні вступив до війська. Почалось давнє життя, в звуженому трохи масштабі, але по-

дібне до давнього і пан Смялек у війську так і посивів. Ні думав він уже покидати його, відмовившись від привільності утворити власну сім'ю, про яку, будучи молодший, подумував у рідкі хвилини тверезости.

Але тут то прийшла усмішка долі.

Випадково відшукав він свою далеку кузину, що вийшла нещодавно заміж за хороого, здегенерованого графа і випросила у неї посаду управителя графського маєтку. Маєток цей склався з невеличкого до краю переобтяженого довгами фільварків і кілька сот моргів лісу.

За завдання новому управителеві було продати ліс, що викупити з довгів фільварок.

Запопавши таке негадане щастя, пан Смялек швидко ввійшов у нову роль. Він покинув військо, гамірне місто і осі у лісі в прекрасній дачі, у якій мав мешкати лісничий. Тут він перемінив тісний військовий мурдир на вигідний спортивний костюм, трохи поношений, одержаний в подарунок від графа а шаблю на суковату дубову палицю, зроблену власноручний почав свою плодотворну роботу.

Думка до речі про сімейне щастя знов відродилась і в привіз з собою давно знайому дівчину, яку забрав з того дома військові, нежонаті люди шукають хвилевих ласк купованої любові.

Називалась Ванда, а кликав він її пестливо Вандзік. Була зона за служницю і між ділом обдаровувала його тепер вже безплатними і тривкими пестощами.

Так за короткий час сповнилися усі мрії і пан Смялек днями й ночами славив щасливу долю. Днями приймав у себе ріжних факторів, купців, гендлярів, торгуючи з ними ліс, проноючи його частками на зруб, не забуваючи при кожнім новім продажі і про себе; вечорами, ж їздив звичайно до недалекого містечка, де напивався до полусмерти і вночі, ревучи на цілій ліс, повертає додому, або брав палицю і йшов на спацер.

Високий, широкоплечий, з ріденькими сивими бакенами на червоному круглому обличчі, з фарбованими вусами, закрученими вгору, з підпухлими невеличкими очима і бурякового кольору носом, він страшно не гармоніював з оточенням, з чудовою лісовою природою. Та він і не бачив її, занятий своїми думками.

З деякого часу до його вух почав долітати стукіт сокир, що нагадував про недавній продаж.

Пан Смялек пішов за стуком. Він знов, що там зможе зволюючи наговоритися з купцями, розказати про свої колишні маєтки й достатки—продукт багатої фантазії.

З кожним його кроком стукіт сокир усе дужчав, уже чути було, як валились з шумом дерева ідалко серед вечірної тиші котилася луна.

Смялек прискорив кроку. Просіка повела тепер недалеко від узлісся, вона була сухіша і пан Антоні почав розглядатися по боках. Він бачив як сідало сонце, кривавлячи коряві пів узбережні дубів і чорну ріллю свіжозораного поля, що лежало під лісом.

Праворуч піднімався з землі туман і сизим серпанком винес серед понуріх грабів.

Пан Смялек любувався заходом сонця, лісом, туманом, усому був радій, бо у графській огнетривалій касі, що стояла в його кабінеті, лежала в окремому місці спора сумка на чорний день.

Просіка побігла знов праворуч углиб лісу, він вже хотів звертати, як раптом почув якийсь шелест і хрустіння сухих галузок.

„Певне серни“—подумав пан Антоні, в якому прокинулась давня мисливська жила, і ставши почав пильно вдивлятися в той бік, звідки долітав цей невиразний шелест.

На тлі червоної заграви він побачив якісь силуети, а через хвилину переконався, що це не стадко серн, а стадко дітей, що збирало полугните ломіччя і складало в купки на мотузки, крайки і ремені.

Пан Антоні зразу перемінівся. Куди дівся настрій? Злодій краї його ліс! У білій день...

Пригадуючи всі військові лайки він стиснув міцніше палицю і ховаючись за дерево почав підходити до дітей. Але діти, як зграя журавлів. Вони поставили сторожа і той вже здалека побачив небезпеку. Сторож дав знак. Пан Смялек бачив, як широко розплющувалися дитячі очі, він бачив, як діти, не спускаючи з нього очей, витягали спід хмизу мотузки і ремінці, а потім кинувши все бігли на поле.

— Злодій! — зареві пан Антоні не своїм голосом. Забувши вміть про своє високе становище, шпортаючись за кущі, він бігом пустився за дітьми. Він бачив, як блискають їх п'ятки, як розвиваються сорочечки, дрантивенькі дівчачі спіднички і хоп'ячі подерти штанці.

Вони дратували його і він гнав, як божевільний, але чим дальше біг він, тим менше надії залишалось дігнати, бо занадто швидко дітвора втікала.

— Стуй, пся крев собача! Перестріляю вас! — репетував він, вибиваючись з сил від бігу по мокрій ріллі, не бачачи в своєму запалі, що давно вже вибіг із лісу.

— Стійте! — але ніхто не слухав.

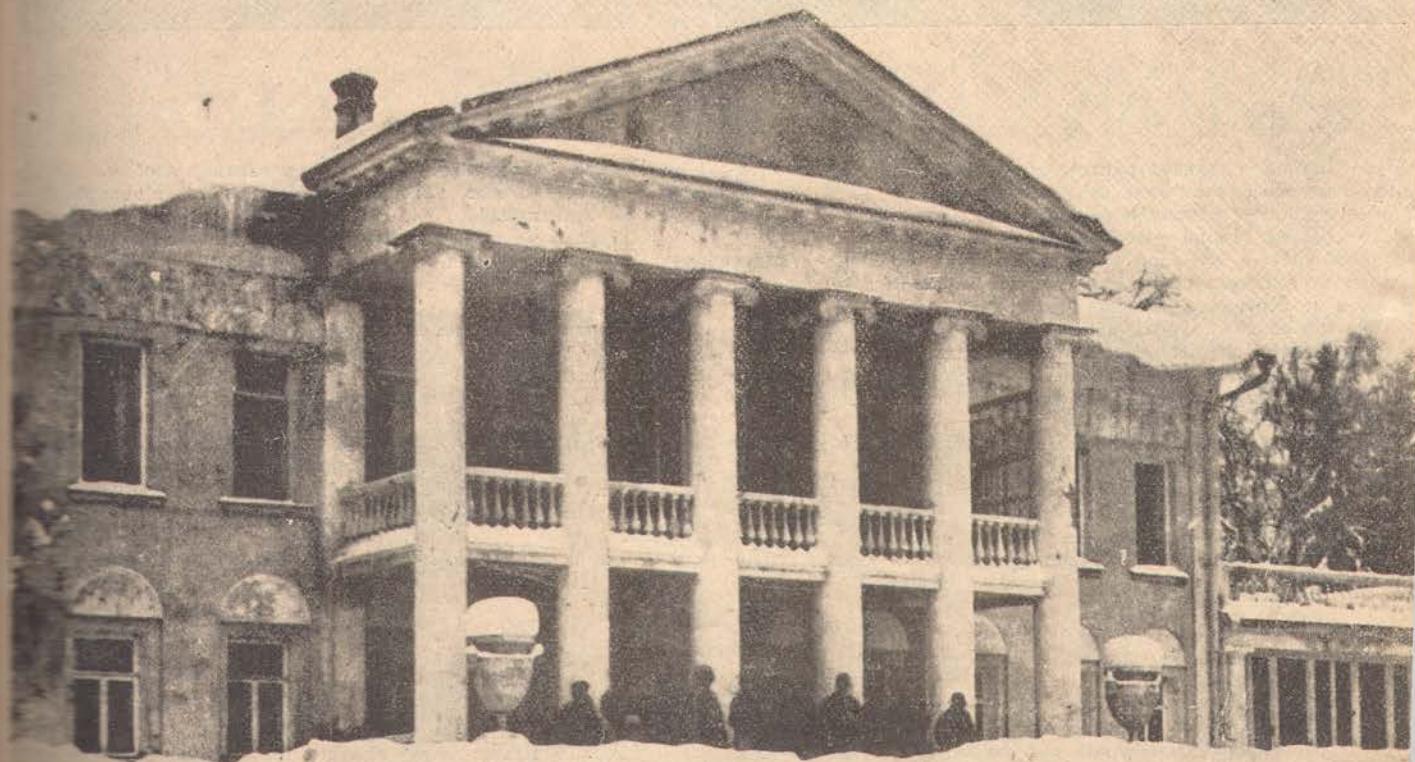
Раптом одному дівчаті розвязалась на голові хустинка і спала додолу. Пан Антоні злорадно всміхнувся. Дівча хотіло вернутись, але оглянувшись і зустрівшись з його страшними очима не відважилося і побігло дальше.

Пан Смялек добігав до хустинки. Він страшно втімився Ноги відмовили послуху. Хотячи піднести хустинку він нагинувся, але зачіпився ногою за скибу і як довгий ростягнувся на землі.

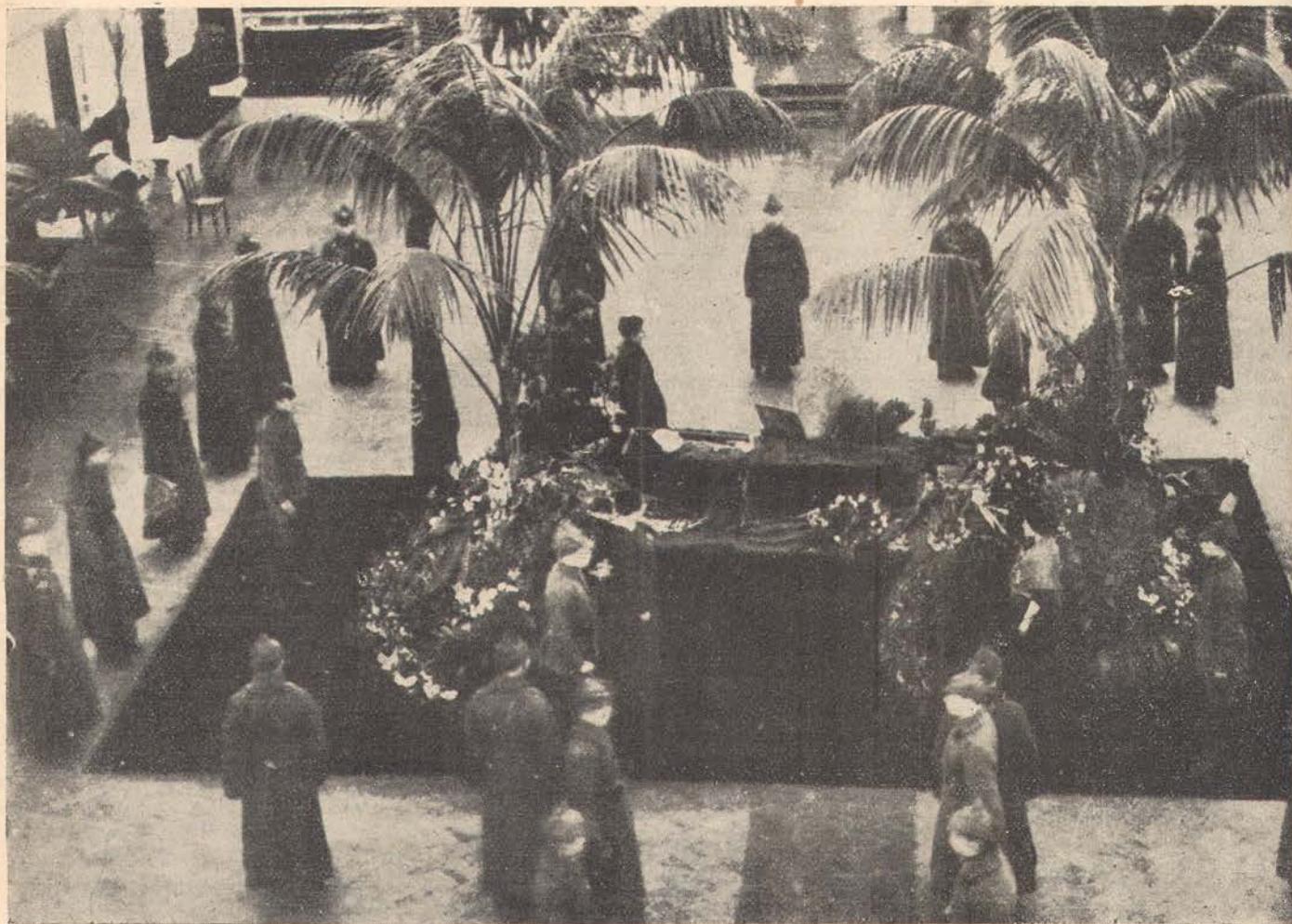
Діти неначе на команду спинились. Вони поставали вряд і з задоволенням дивились, як пан баражався в болоті.

ДО 5-Х РОКОВИН З ДНЯ СМЕРТИ В. І. ЛЕНІНА

фото „Рамау“

Будинок у Горках, де вмер Ілліч

В колонній залі Будинку Союзів

— Індіян! — крикнув раптом один школяр, що в його голіві склалась раптом така дивна асоціація.

— Індіян! — підхопили радісно діти.

— Індіян, індіян! — понеслось хором.

Пан Сміялек з трудом піднявся з землі. Він міцно стиснув стареньку дитячу хустину і не дивлячись вже на дітей, що віршали на все горло, повернув до лісу.

Сонце сковалось, поки пан Сміялек добрався до зрубу. Тут було вже тихо, сокири перестали цокотіти, вони тепер мирно лежали в мішках за плечима рубачів. Довгобороді купці сиділи на зрізаних пеньках і відавали денний заробіток дереворубам. Перед ними горіло велике вогнище.

Пан Сміялек підійшов до них усміхаючись. Він рад був, що зможе біля вогню обсушити одежду.

— Як робота у панув? — спітав він замісьть привітання.

— Спасибі, що в пана таке в руках? — спітав рудий купець у довгій чорній одязі.

— Хуста. Здер я зі злодійки, що ліс крала, — сказав він польському.

Селяне бо ком уважно розглядали панську здобич.

— Моя, — сказав тихо обдертий селянин до товариша. — Здер же з дитини.

Обдертий селянин вийшов з черги, підійшов до пана і порухав хустинку руками.

— Це моєї Гані, — сказав він, покірно скидаючи шапку. — Хай пан віддаште.

Але пан Сміялек не зрозумів.

— Цо он хде? — спітав він купців.

Ті пояснили.

— Моя єст! — крикнув він до дереворуба. — Нех не крадні!

Обдертий селянин глянув на пана і плюнув у бік.

— Бери гадюко, де такий взявся на нашу голову? Дарую тобі ту хустину, може тебе нео скоро на смерть накриють.

Пан Сміялек весело засміявся. Він і тепер не зрозумів нічого.

— Моя єст! — сказав він і вигідно розсівся біля вогню.

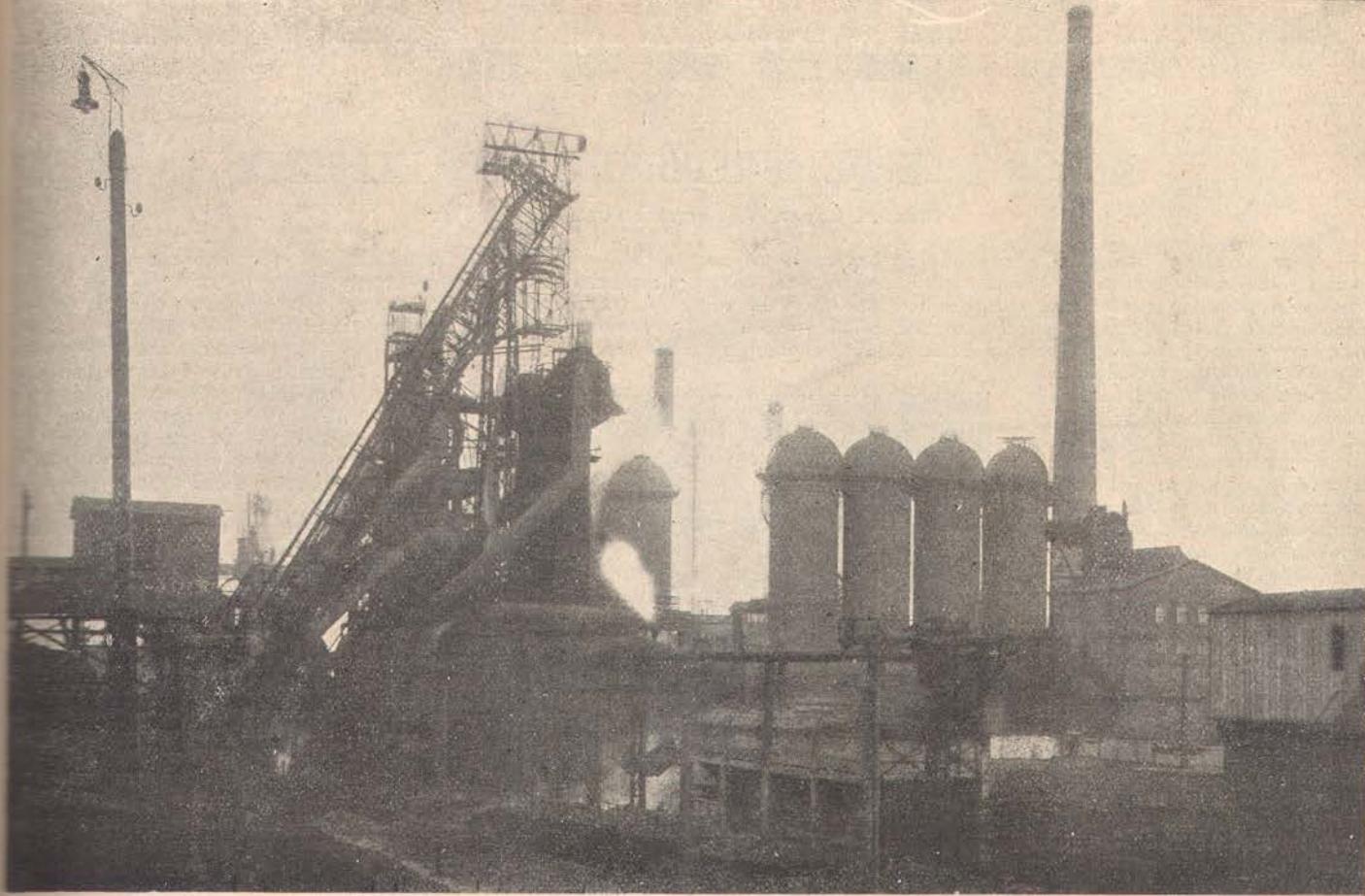
1928 року.

СОНЕТ

Замріяно колишє хвілі лялі,
Співа пісні скелясним островам,
І тоне водами в сріблястій далі.
Вітання шле задуманим човнам.
Фіорди півдня грають блиском стали,
Півсонні снили й віддалисі піскам.
Там сонця золотисті списи-палі

Шлють мляву смерть занедбаним кущам.
В країні снів дрімотні хмари марять,
Нечутно плинуть у незнану мгу
І обрій синій сивизно старять,
Цілунок свіжий oddають теплу...
Край неба б'є блискуча блискавиця,—
Заводів голубих вогниста криця.

О. Бойко

Нова домна—2 Bis

КРАМАТОРСЬКИЙ МЕТАЛУРГИЧНИЙ Завод

Нарис Г. Раппенпорта

ОДНА з могутніх одиниць промисловості Донбасу—Краматорський металургічний завод цього року збагатився низкою нових установок і домен, що з них домну № 2 Bis побудовано за найновішою системою німецьких домен. Особливості нової системи полягають в тім,

що вага мурівня шахти описаною на окреме кільце, що підтримується 4-ма незалежними колонами, розташованими одна від одної на відстані близько 13 метр.

Задля цьому просторінь під час домни зовсім вільна для обслуговування. Крім того конструкція залізної конструкції дуже така, що згодом можна буде змінити шахту і горно, що дозволить продуктивності від 350 до 600 тон на добу.

Відповідно по цій останній принципі розраховано всю систему спорудження домни, як показує, підносник то що.

Домну обслуговує нагрівне обладнання за системою прискореного плавлення „П. С. С.“. Ця систему побудовано в СРСР. Її цінність в тому, що потрібно

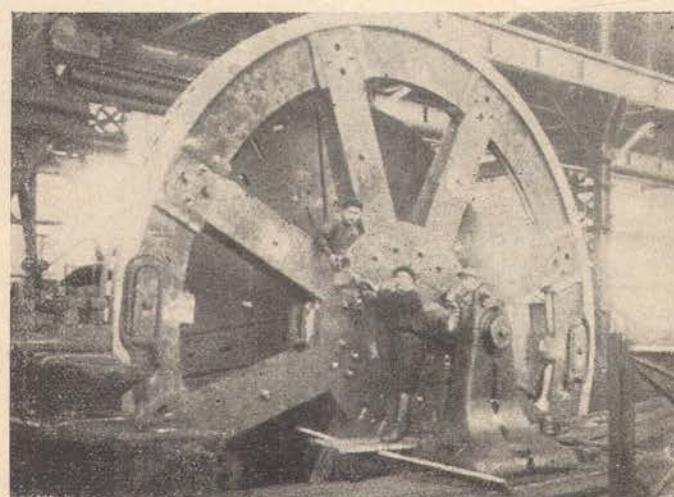
менше Газапаратів, через що видаток на устатковання зменшується і досягається вищого коефіцієнту корисної дії установки коштом зменшеної кількості тепла та промінювання.

Гази, що виходять з домни, очищаються в мокрому газоочисниковій конструкції і побудови Краматорського заводу.

Газоочисник цей має агрегати, що в них кожний перепускає на добу по 80 тис. куб. метр. газу. На підставі зробленого обслідування, з погляду витрати енергії, витрати води для охолодження і ступеня рафіновання газу—очищення це дає не гірші наслідки, ніж найкращі закордонні агрегати.

Повне використання газу, що перетворюється в паливний матеріал високої якості,—ще далі збільшує рентабельність нової домни.

Загалом можна сказати, що як саму домну, так і всі спорудження, що належать до неї, побудовано на радянському заводі, радянськими інженерами та робітниками і повнотою з радянського матеріялу, без усякої допомоги закордону.

Маховик до котора прокатного станка вагою в 2500 пудів

МОЗОК І СЕРЦЕ НІМЕЦЬКОГО ПРОЛЕТАРІЯТУ

Пам'яти Карла Лібкнехта і Рози Люксембург

Медовий місяць німецької республіки пройшов під знаком роскошу більшості с.-д. партії і незалежних. Зрадницька політика с.-д. день одо дня ставала одвертішою, доки 28 грудня незалежні виступили з складу уряду. Але найкращий час було вже загублено; буржуазія, що стерялася за початку перевороту, почала збиратися з силами; по-збавлена своїх прав і привілейів офіцерія переходила до табору ворогів революції; салдатські маси, що поверталися з фронтів, не мали певних політических переконань і тому легко могли стати за іграшку в руках політичних інтриганів.

Серед робітництва збільшувався розбрат. Виховані під керівництвом соціал-демократів, робітники, головним чином високо оплачувані категорії, не бачили причин відгорнутися від своїх визнаних проводарів. Широкі маси пролетаріїв, що ждали від революції не тільки зміни кабінету, але й грунтової переміни свого становища, і в першу чергу—соціалізації таких високо розвинутих галузей промисловості, як от вугільна, металургічна, хемічна,—все уважніше прислухалися до ясної і чіткої програми Союзу Спартака. Вже 10 листопаду він закликав пролетаріят до озброєної боротьби за такі вимоги:

„Роззброєння поліції і офіцерів. Озброєння робітників і тих солдат, що підтримують новий лад.

Передача всіх запасів зброї амуніції радам.

Ради контролюють всі засоби сполучення і обирають всі установи.

Перехід всеї влади до рад робітничих і салдатських депутатів". Навколо останнього пакта й росплалилася шалена боротьба, бо соціалісти більшості добре розуміли, що лише за парламентського ладу можна буде врятувати буржуазну республіку.

Незалежні с.-д. подавному додержувалися двоїстої позиції: бажаючи соціалістичної республіки вони поки що відхиляли диктатуру пролетаріату через ради і готовувалися до виборів до Національних зборів.

Лібкнехт був ненависнішою фігурою для всіх тих, хто тягнув революцію назустріт. В міру того, як шайдеманівці всіми правдами і неправдами гальмували хід революції, вростала серед робітництва популярність „несамови-

того Карла". Одразу відмовивши увійти до складу уряду, він нещадимо виявляв його зраду інтересам пролетаріату, його прямування до Національних зборів, що мали раз на завжди покласти край розмовам Спартака про соціалістичну республіку. Не зважаючи на те, що німецьку робітницю класу протягом

довгих років було виховано в дусі еволюційного реформізму, кількість прихильників Лібкнехта зростала. Демонстрації Спартакістів вже серйозно турбували уряд, бо не можна було говорити про „банди“, коли десятки тисяч робітників гучно вимагали вільмові від угодовської політики, роззброєння контр-революційних елементів і передачі всієї влади радам.

Революціонери мали вірного союзника в особі народної морської дивізії, що складалася з тисячі матросів і мешкала в палацових стайніах. Дивізія являла собою показну „озброєну силу“ і тому Оберт вирішив збудувати її за всяку ціну. Провокацією матросів викликали на арешт с.-д. коменданта Берліну Велса (це було 23 грудня), а другого ранку місто здвигалося від пострілів гармат, що обстрілювали палац. Після бою, коли було вбито тяжко поранено не тільки матросів, але й робітників, що прийшли на допомогу дивізії, матроси здалися. Генерали Лекі і фон Гофман, кого „соціалісти“ викликали „піратувати“ революцію від бунтівників, здобули перемогу й подяку Еберта-Шайдемана.

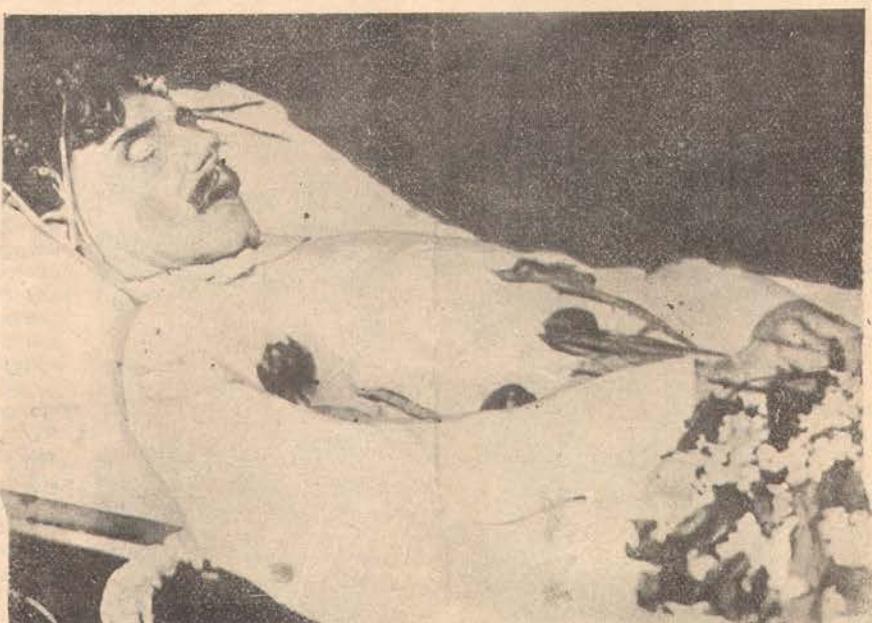
Наслідком цього нового кровопролиття було надзвичайне обурення робітництва. Навіть незалежні соціалісти, що своєю політикою хитань лише змінювали позиції контр-революційних елементів, мусили кінець-кінцем одвертися, призначити, що соціалісти більшості грають на руку ворогам революції.

27 грудня в Берліні зібралася всенімецька конференція грups Спартака, де було засновано німецьку комуністичну партію. Таким чином дійсна революційна група вийшла зі складу загубившої класову лінію соціал-демократії і утворила партію, яка судилося стати провідним робітництвом боротьби за соціалізм.

У великий прогресивний промові відзіді Роза Люксембург ясно викрила літіку уряду. „Які перспективи утворилися для дальнього розвитку революції? Ми, на річ, не хочемо пра-

Роза Люксембург за молодих років

Карл Лібкнехт у труні

зокрутити, якого напрямку набереж курс соціалістичного уряду, він втратив свій кредит у буржуазії, загубив підпору в співдружествах масах, за ним стоять лише рештка робітників. Давно розгравати комедію соціалістичної політики йому не досягає.

Не встиг закінчитися установчий з'їзд компартії, як у Берліні стало неспокійно. Цього разу до заколоту причини спроба Ебертівського уряду, скинути начальника поліції Айхгорна. Він був крайній незалежний, прихильник спартаківцями і ясно, що мати такого „поліцмайстера“ с-д. не личило.

Айхгорн категорично відмовився звільнити посаду й повідомив про вимогу уряду комітет незалежної партії. Вістка про це походить шайдеманівців на останню цитадель лівих облога істото 5 січня з величезної демонстрації протесту, до якої звали незалежні с-д., ц. к. комуністичної партії й революційні старости з підприємств, почалося велике повстання.

Повстанці конструювали тимчасовий революційний комітет Лібкнекта, Ледебура й Шольце і огласили уряд Еберта заслужим.

Сам зазначити, що спартаківці вважали озброєне повстання й борбу за владу за довгачній узяли участь у революційному лише щоб не залишити маси, коли вони стихійно почули проти ебертівського уряду.

У лівосталого пролетаріату не було військового керовництва.

Було також штабу рішучих, як під час Жовтневої революції в Москві. Сам ж, не вважаючи на його слід, не міг охопити всіх, керувати всіми масами, незалежних, що знову з'явилися, лише пошкодила по-

Де й за таких умов по- захопили де які устави легко могли б заарештувати уряд і дійсно передати революційному комітету б останній дав озброєні загонам вказівки, що робити.

Ебертівський уряд фактично не мав опори, бо на нього не можна було по- зовати. Тому військовому керівникові Носке доручено будувати вірні війська поза і за їх допомогою придушити повстання. Носке близько виконав доручення генерала Гофмана, генерала Меркера, за- офіцерів, унтер-офіцерів, унтер-офіцерів флоту, бургвардія з студентів— військовім 11 січня по-

заступ на Берлін, підсилені артилерійською канонадою. Робітники не могли противистати регулярній армії й після бою здалися. Про брутальні поводження з полоненими без суду, розстріли нема чого говорити. Появилися арешти ватажків повстання, з особливою шукали Розу Люксембург, Карла Лібкнекта, Носківські офіцери вважали головних ворогів.

За два дні до цього „Червона газета“ писала на сторінках Фане:

„В Берліні все спокійно“ буржуазна преса. Еберт і Носке, тверді „переможної армії“, буржуазна юриста разом з ними на вулицях Берліна. І честь німецької армії перед світовою історією. Розбиті на полях в Аргонах вони відновили свою репутацію, здобули перемогу над трьома спартаківцями у будинку

Задумані парламентарі, скажуть, що відповідності приклади, розстріляні так, що забрискав мозками.. таєму перемогу, хто

стане пригадувати ганебні поразки, яких зазнали у війні з францурами, англійцями й американцями?

Спартак—ось наш ворог і Берлін—ось місце, де наші офіцери можуть перемагати, „робітник“ Носке—ось генерал, що вміє здобуватися на перемогу там, де показав себе незданим генерал Людендорф“...

Далі автор визнавав, що однією з причин поразки пролетаріату була нерішучість, половинчастість ватажків.

Керовники були не на висоті. Але керівників можуть і мусить творити самі маси“.

Ніхто не зізнав, що ця стаття буде останнім твором невтомою революціонерки.

15 січня увечорі Лібкнекта і Люксембург було заарештовано, а 16 газети повідомили Берлінців, що обох заарештованих роздерла роздрібнена юриста.

Проте, самий побіжний розслід показав, що в цьому повідомленні не було й натяку на правду. Арештованих приставили до готелю „Еден“, де містився штаб гвардейської кавалерійської дивізії ген. Гофмана, відкіля їх мали перевезти до в'язниці Мюнхену.

Під час перевозки арештованих забили й застрілили. Тіло Рози Люксембург навіть кинули в канал, де його нашли лише за кілька місяців.

В цьому ганебному вбивстві брали участь лейтенант Фогель, фельдфебель Руне і лейтенант Пфлугн-Гартунг.

Під натиском робітництва уряд призначив суд над вбивцями, причем судити їх мав той же генерал Гофман, до дивізії якого належали вбивці.

Всі обвинувачів цього кривавого діла вимагали найтяжчого присуду і навіть слідчий—полковник дивізії Еренс вимагав для обвинувачених карі на смерть. Але суд їх виправдав і Носке затвердив присуд, бо за його словами, „військові авторитети ласково підтвердили, що при повторному розслідуванні обвинуваченним не загрожує підвищена кара“.

Вирвавши Розу Люксембург з лав пролетаріату, контрреволюція не тільки позбавила його великого проводника, але й видатного теоретика-марксиста, твори якого злагатилися в карбінцю пролетарської думки.

В особі Карла Лібкнекта весь німецький пролетаріят утратив видатного оратора, одного з послідовників революціонерів, що першим визнав зрадницьку політику с-д. й по-

вів робітників по єдино-правильній путі революційної боротьби.

Безкарність вбивців вкрила ганьбою шайдеманівців і яскраво показала всьому світовому пролетаріату, хто в дійсному локаєм буржуазії, якою ціною с-д. купили владу.

Десять років тому від рук офіцерів загинули два кращих борці за робітничу справу.

Вони полягли на бойовому посту, коли пролетарі Берліну зазнали поразки.

За цих десять років німецькі соціал-демократи, що вже з перших днів німецької революції криваво розправлялися з ватажками пролетаріату, цілком відкрили своє обличчя і доказали, що їм дорожчі інтереси буржуазії, а ніж інтереси робітничої класи.

Але згадавмо слова Рози Люксембург:

„Це побиття—одно з кількох тих історичних поразок, що в гордою міжнародного соціалізму.

Тому з цього побиття російські близькі перемога“.

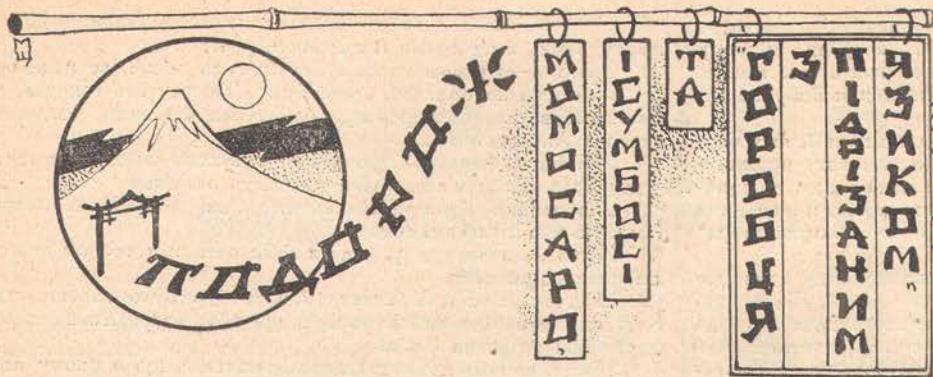

Після захоплення Берліна військом Носке. На плакаті напис: „Стой! Хто піде далі, буде застрілений“

Спартаківці встановлюють кулемета під час січневого повстання

Павло Кельвер

У КРАЇНУ РАД

Нарис В. Вікторова

Фото А. Орлови-

ЧИ БАЧИЛИ ВИ спрізню японську дитячу книжку? Навряд. Ми знаємо японські художні штампи — спрізнюючі дитячу книжку японці ревниві зберегли для себе і лише не більше як рік тому вперше потрапила вона до «Всесоюзного тво-культурного звязку з закордоном», що мало її продемонструвати «Країні Червоних Рад».

Ініціатива культурного зв'язку з закордоном натрапила в японській пресі на жвавий відгук.

Газетні наголовки день-у-день рябіють сенсаційними повідомленнями про першу заморську мандрівку в країну Рад „Момосаро, Ісумбосі та „Горобця з підрізаним язиком“, — найпопулярніших герой японських дитячих казок.

Японська суспільність і преса широко відгукнулися на заклик т-ва, найкращі письменники й знавці дитячої книжки взяли в цій справі палку участі і наслідком цього—експонатів надійшло більше ніж можна було сподіватися,—самих лише книжок надійшло 1450 назв.

Виставка ця, організована спільно з Т-вом культурного зв'язку з закордоном і Державною Академією художніх наук, мала великий і заслужений успіх у Москві.

Нині демонструють її в Харкові, де вона притулилася в двох скромних залах «Будинку Освіти».

Ми не звикли до такої маси концентрованої „екзотики”,
до того ж відзначеної живою сучасністю і як найглибшим
культурним значінням,
тому й очі розгулю-
ються в тому морі
яє рабо, але тонко
малярсьованої японської
графіки.

„Нарід, що не любить дітей, мусить загинути”, — кажуть японці. На виставці все для дітей і все про дітей.

Перша група сто-
сується дошкільного
віку, тут соїні я кра-
во й тонко мальованіх
з шитків, картонних
«кіно-книжок», що роз-
гортаються, як складні
шиоми.

Ріжноманітні картини з побуту дітей і дорослих, з життя тварин і природи чергуються тут з традиційною японською казкою і героїчним епосом.

Але японець не обмежується цим і дає чудову серію книжок, присвячених технічному прогресові. Дивно якось бачити тут стариного самурая поруч новітніх досягнень авіації й підводного плавання.

Тут таки—ціла серія книжок про армію й флоту, як доказ, що поруч високої культури

ридітям уже змалку прищеплюється ідеї імперіялістичного мілітаризму.

В цій серії ми можемо побачити, поруч гарних видань, такий рідкий у японців лубок. Далі йде цілий пантеон казок і оповідань.

Це здебільшого чудові, високої художньої вартості видання.

З великим здивуванням ми пізнаємо в тих ілюстраціях своєрідно переломлені мотиви з Андерсена, братів Грім, Лафонтена, Езопа, Крілова, на-

Японська лялька

Обкладанка журналу для дівчаток

віть Хемніцера і Дмитрієва. Тут Дан Шекспір, Вагнер, Лев Толстой і Метерін для дітей мирно лежать по-уч класич японської казки й оповідання.

Які зворушили, несподівані контрасти. Японець любить і цінить свою старовину, але для своїх дітей він не пожалів сил заподядливо зібрав усе цінне, що дала йому думка про художня література.

Популярно-наукова література охоплює широкі ділянки астрономії, фізики, хемії, біології, техніки й дав широке поле для практичної самодіяльності дітей.

Ціла низка живих, насичених рухом радістю картин реprezentув дитячий спо-

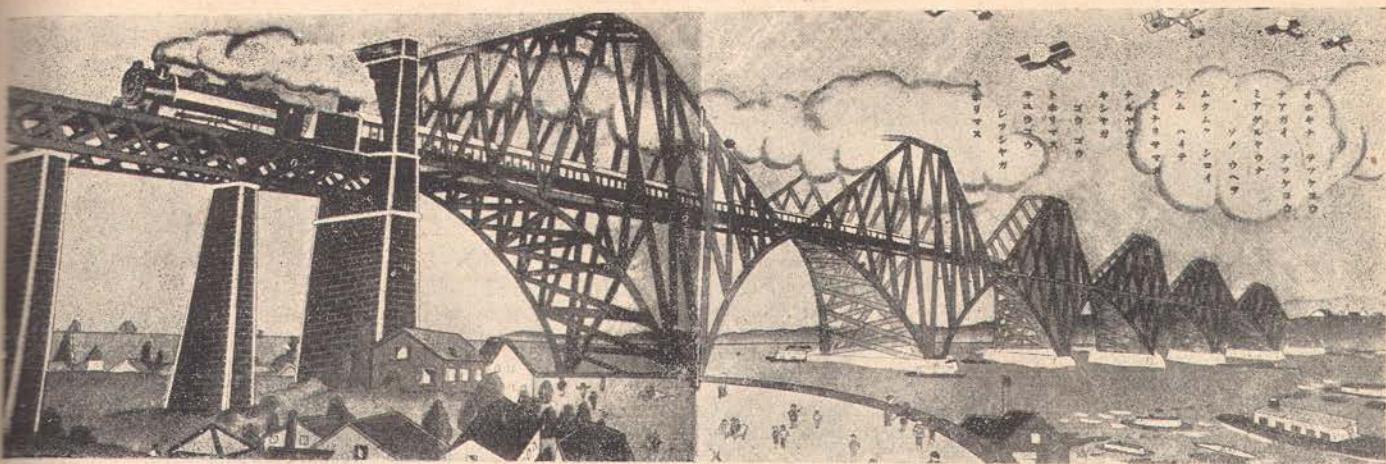
Окреме місце займає дитяча преса. Важко перебільшена диференціація, що з нею пов'язана, підходить до дітей різної статі різного віку.

Основний поділ на журнали для хлопців і дівчат має низку дальших підподілів за темою. Так, ми бачимо журнали „Зразок приготівник”, „Першокласник”, „Другокласник”, тощо, — для всіх ступенів школи.

Російською видані журнали, що живо відгукуються на всі сучасні питання й дають уже цінний для школярів матеріял.

Дитячий театр репрезентовано кількою п'есами на героїчні сюжети, — небагатий ноутний відділ.

Невідомо, чи це організаційна випадкість, чи справді у японців театр і музика виховні засоби, — в недласці¹.

Сторінка з дитячої книжки: досягнення техніки

Дуже багатий відділ підручників. В мистецтві оформлення підручника японці, мабуть, не мають собі рівних.

Важко всіх способів старинної японської графіки й сучасних технічних досягнень, щоб зробити той підручник не лише потрібним, як на зміст, а й виховним і естетичного боку — як на свою форму.

Дивно лише, що поруч таких шедеврів продуманості і технічної досконалості прикро вражав сіра, поквапцем зроблена, невиразна книжка. Якось не хочеться вірити, щоб рівну красу і продуманість своєї педагогічної лінії японець зважився перекрутити, видавши навмисне неохайногопідручника для «ухарчиного сина».

А в тім не треба забувати, що Японія саме тепер переживає буйний роскіш капіталізму з усіма його характерними ознаками, отже й тут ненароком висунулося шило з мішка.

Окреме місце займають дві вітрини з ціщками.

Діти — всюди діти. Звичайно, тут і ляльки з матово- рожевими лицьками і трішки визуативами, прекрасними очима, в зашитих шовкових кімоно, і традиційні коники, корівки, зайчики...

Але чому ото корівка так дивно якось скидається на бегемота, коник — на дракона, а зайчик, гойно розмальований червоними фарбами, так якось жваво пригадув своїми формами яорську свинку?..

Мабуть попит породжує пропозицію, і тут ми натрапляємо на первінні форми пародокальної японської психіки, ле спокійно мириється поруч широкого захоплення перед гіпертрофізованими формами європейської культури — наївний культ предметів і первінні релігійні вірування.

В окремій залі розміщено біля 600 дитячих рисунків.

Роботи 12—15-літніх дітей вражають своєю стиглою майстерністю. Тут і акварель, і туш, і пастель, і тонка графіка, виконані твердо й сміливо манерою сучасного європейського мистецтва.

Сторінка з дитячої спортивної книжки: зимовий спорт

Видно, несумнівно велику обдарованість японських школярів.

Виставка за весь час свого перебування в Харкові переважає велике «навантаження». Уесь час шкільні екскурсії заповнюють яскраво оздоблені залі.

Воно, звичайно, не зле і радісно стежити, як цікаво придивляються діти до того яскравого багатства культурних «зиковських дивничок».

Але інтерес виставки виходить далеко за межі обслуговування шкільних екскурсій. Тут — продумана, гнучка система виховання не молодого, а недавно лише «відмолодженого», коли можна так висловитися, народу, що вміє брати й застосовувати собі на користь усе, що має для нього вартість, з найбільших досягнень світової духовної і матеріальної культури.

Тут є над чим подумати і нашому широкому суспільству, бо тут уперше перед нами Японія з серіозною культурою без нудних хризантем.

Обкладинка нотного зшитка, де вміщено дитячі пісні

Ярчук

Оповідання О. Стороженка. Переклав А. Ш.

„Ярчук“, як і низка інших російських оповідань Стороженка, що були надруковані за назвою „Рассказы из крестьянского быта малороссиян“ в старому часописі „Северная Пчела“ за 1857-ї рік, а потім вийшли у 1858-му поєднаною брошурою,—лежали мертвим капіталом аж по сьогодні.

Невмірущі риси Стороженкової творчості уже не раз одзначувано—теплій колорит його ліричних рефлексій і пейзажів, майстерність у змальовуванні ідилічних образків патріархальної України, яскравий, хоч і без ноток громадської естетики чумор, романтичний розмах фантазії і, нарешті, баюче мальовничістю, експресією українське слово.

Пізнаємо Стороженка в фантастичних темах на ґрунті народного переказу чи легенд як напр. „Ярчук“, „Дядько і Непевний“ і інші.

Особливою рисою цих оповідань Стороженка супроти більшості українських його творів такого ж тону є реалістичне трактування народних легенд і переказів, постійна реалістична мотивація надприродних ніби то явищ.

А. Ш.

На Україні ходить повір'я про собак, наділених чудесною силою, перед якою не встоїть ніяке диявольське наваждення, і хто б не попався такій собаці в зуби, чи відьма, чи хоч сам чорт, задушить без милосердя. Собак цих називають ярчуками і одріжняють від інших по особливих прикметах. Майже кожний на Україні знає сотні цікавих історій про ярчуків, а рідко хто по совісті може призватись, що лучалось їх бачити на своєму віку. От мені росповідали, що у нас на хуторі є ярчук, що уславився якоюсь небуденою пригодою; та як батько мій наказував не рассказувати нам про мерців і про ріжні страхи, що жахають дитячу думку, то ця пригода, що страйвала моєго батька і дуже зворушила увесь хутир, лишалась для мене таємницею.

Ось чому, зачувшись слово ярчук, я швидко розбуркався.

За якусь часинку я вже зібралася із прожогом вискочив у двір. Хведір ступав за мною. Біля Хоми скучилась майже усі двірня, так що я уздрів його і його ярчuka тільки тоді, як вона, побачивши мене, роздалась. Біля присадкуватого чоловіка із сивим чубом стояв здоровінний чорний собака з породи овчарок; довгі патли його покривали очі; біля задніх ніг і на хвості висіли кудли, що збилися на клоччя, а на спині росписана була пілішина, так що крізь рідку шерстину лисіла червонувата шкура. Від спеки й утоми собака вивалив язика і тяжко дихав.

Всі з якоюсь повагою дивились на ярчuka, а Хома поглядав згорда навколо, одною рукою спираючись на герлигу, а другою пестячи свого вірного товариша.

Перед собаокою поставили миску з водою і принесли кілька шматків хліба. Я взяв і подав собаці, але він не став їсти і дивився на Хому.

— Іж, Кудла, коли дається,—сказав Хома, погладивши його по спині.

Кудла схопив хліб і жадібно його проковтнув.

— Який же розумний!—озвались в гурті,—без спросу й не бере.

— Він у мене є співець, похмільнувшись проказав Хому, добуваючи зза пазухи сопілку. Він заграв, а Кудла, піднявши у гору

морду і витягши шию, жалібно завив. Дворові собаки страшенно переполохались, наїжились і гавкали, та тільки здаля: жодна не насмілювалася підступити ближче.

— А почули?—зневажливо усміхнувшись сказав Хома, брешіть, хоч перервіться, Кудла мого не злякавте!

— А хто ж його злякає,—мовив Фадій, старий маштала, думка якого була на великий повазі у всієї дворні,—коли ся моого чорта задавив?

— Як!—скрикнув я,—чорта задавив?

— Еге, задавив,—одвітив Фадій, боязно поглянувши на Хведіра,—спітайте Хому.

— Расскажи, Хомо, серденько,—заволав я не своїм голосом

— Рассказуй, росказуй: загомоніла нетрепливо двірня стовпилася біля Хоми, що в тисячі першій раз почав свою оповідання:

— „Сім рік назад був у нас коровник Омелько. Знатний був чолов'яга, тихий, смирний, тільки вже і дінівий з біса. Було в неділю деколи зберемось у церкву, дійде до гострої могили, от він і ляг. Не піду, каже; далеко, а тутече помолюсь. І вже що йому не каже: як не панькай, не поможеться, мочить собі, мов у його повені розди, та тільки сопе.“

Вже не знаю, чи од того, що в церкву не ходив, чи од другого, трапилася йому така халепа, що якої немає бог простити і ворога, — що якось чортяка йому лотку ускочив...“

Чорт ускочив у глотку, скрикнув я, поглянувши швидко на слухачів; але ні в якого не забача я навіть малого сумніву, оповідання Хоми здавалось усім правдивим. Ні,—сказав я рішуче,—це бреха. Такого не буває.

— Не буває, щоб чортяка в глотку вскочив?—сказав напроти Фадій, насмішкувато зиркнувші мене.

— А звичайно, раз плюнуть загомоніли й інші, а деякі навіть зареготали, так їм чудно і дивно здалося мое невір'я.

— Та як же він скочить?—сказав я трохи зачинившись, бачу що й Хведір тої ж думки, як і я.

На київській фабриці взуття

-- А дуже просто,— з певністю одвітів Фадій,— як у чоловіка щось не добре на думці, от уже чортята біля його і панізько, а тут на лиху лучиться йому зівнути і не перехрестишся, а чортяка і пущу у його горлянку, ось так.

Фадій, щоб доказати—гикнув, як ніби що проковтнув.

— Пішов доказувати, — з досадою перебив дядько. — Догово-
р, — звелів він, обертаючись до Хоми.

— „Ну, як ускочив у глотку, почав Хома,— так зараз і по-
мordувати Омелька. Було ні з того, ні з цього, вдарить
їго об землю, тай почне ламати так, що аж запіниться сердеч-
ні і посантані; спершу не росчовили добре, що воно таке,
почали лічити, возили його в Юдину до шептухі й до лі-
ря в город; не помагалось, ще гірше стало: було в місяць
ци раз тільки нівечити його, а то так розлютувався, що став
два і по три рази мордувати, та ще так, ще сердега лежить
зісінський день мов неживий. От старі люде і стали казати,
щоб повезти його у Котки до знахарки; тільки що вони до неї
везли, так зараз вона
знала, в чому сила;
це розумія і знаюча
бабуся.

—Ні, каже, тут чоло-
нічого а не вдів: не-
стий йому в утробу
бравсь; треба бога
загати. Зачали одчиту-
вати, харамаркали, слу-
жили молебні, акафисти,
помагав ж, гірш стає;
Од старі люди знов ста-
совітувати повез-
ного у Київ і вже
зово зовсім зібрались,
тут побачив нечистий,
якось йому припадав
до чмиги: сюди, туди,
верть, добре зна,
вспів в син, що в Київі
не йому халепа; нічого
бить, уязв та одразу
зливав Омелька.

Днів в п'ять після
тра, уранці, підїхав
нашої отари прикаж.
Прокіп, гукнув на
тая каже: чи знаєш,
Омелько наш
з ав.

— Як дав, одвітую,
захай бог на тім світі

— Так от за чим я до тебе забіг, знов' каже Прокіп; одні череду перегнали на колодяжну, і в хаті, де лежить, що, зосталась одна тільки Кулина; так щоб їй не так було одній, підеш у хутір на цідмогу, постерегти ніччуника, а завтра пришлю домовину, і усе що треба на поміє. Іще сонечко височенько стояло, як я, попрощаючися з мною, потяг собі в

Кудла ув'язався
до мене. Тоді ще не
ми, що він був
тільки видно вже
що не простий, бо
загарчить на якого
собаку, то він
згнеться об зем-
лях дух притаїть, а
завилють вовки, то
гавкне, зараза і
знується, а на низь-
місці ніколи не
усе на могилі,
би такі гострі та
аки візочки.

Сонечко сідало, як у звіріки.
Шов в хутір. Күстюла недалеко
і дуже зраділа,
побачила. Слава
каже, що прий-
де мені так сумно
що хотіла було
підати. Дурна, кажу,
ти злякалася. Як
каже, хіба не
то нечистий в

ДО ПЕРЕВИБОРІВ РАД

foto „Pamay“

Зібрання делегаток-татарок на Кадіївському заводі

мене вітають кажани, га-
дюки, мітли, горшки і всяка чисть, з козлиними і свинячими
рилами.

Перехристився б, то може воно й поховалось би, так не підійму ж руки—стояв як неживий, а тутечки, бачу, вибіг з хати Омелько і так на мене й кинувсь а Кудла хап його за літки, як зареве Омелько, чи чортяка, так мене і пригав до

фото „Рамаз“

Засідання центральної виборчої комісії в Узбекістані

нім сидить; того і гляди, що вночі ще устане. Отаке, росказуй, кажу, Омелька й живого було не скоро, підіймеш, як ляже, а вона схотіла щоб мертвий устав; коли ж, каже, не свою силою, а нечистий його підійме. Ген, подивись лишень, який лежить, страшно і глянути.

Війшов у хату, дивлюсь: справді Омелько, такий страшний: уся піка посиніла, голову йому якось до потилиці притягло і рот скривило, аж зуби вискалів. І мені щось смутно стало. Як зовсім смерклось, достали з покуття страшну свічку, устроили на пляшку, тай засвітили. Кулина моя дріжить мов тряска її трясе. Упоравшись, вийшли з хати, а дверей не позачиняя.

Дівчина сіла соби на призьбу, а я ліг біля порога. Побалакали трошки тай замовки і я став кунять; тільки чую—щось стукнуло у хаті, я будьто хто кулаком по столу вдарив. Кудла підняв голову і загарчав. Мене як морозом окотило, а чуприна до гори полізла. Схопивсь, дивлюсь: нема Кулини; покликав—не одзаївається,—кудись, бісова дівчина, помандрувала—ще страш-

ніше стало. Однак, по-
міркував собі, яка ж там
мара стукнула; чи "не
кішка, думаю; перехрі-
стився, та й війшов у
хату. Дивлюсь: Омелько
лежить як лежав, тільки
права рука звалилась з
грудей на стіл. Так мені
сумно стало, що роска-
зать не можна; як будьто
хто за комір хвата, а
чуприна так до гори
і піднялась; ледве ви-
біг а хати.

Помолився богоу; трошки полегшало, от я знову ліг на порозі і Кудлу коло себе положив.

Довгенько полежав, нічого не чути; тільки що зачав кунять, а тут разом як генпешось у хаті; як застук захрускотить, аж земля застогнала.

Я скопивсь, та з переляку і стою, як стовп, у землю вкопаний, а Кудла мій гавка, аж скавичут; глинув, аж тут, батеньки мої, кругом мене літають кажани, га-

після відходу козаків, та
козлиними і свинячими

після поховалось би, так не
з тутечки, бачу, вибіг з
сь а Кудла хап його за
, так мене і прибгав до
себе. Не знаю вже, як
мені бот поміг, що якось
випрчукався та й чкуру-
нув у стелу.

Біг, біг поки в бур'ян не заплутався і не бебехнувся об землю.

Груди мені підпер-
ло, що не оддишусь і
так трушуся, як мокре
шено на морозі.

Прислухаюсь — щось шамотить у бур'яні; дай: плиг, плиг, дивлюсь, мій Кудла, усе оглядається, причува та обертається.

Підбіг до мене, став
лаштуючись, погладив його,
бачу морда і груди мокрі
у чімсь липкім як смола.

Незабаром стало
світати, закукурікали
ліпні, подегчало мені,
як на світ народився,
устав, помолився богу,
а тут розвиднюється;
гляжу, аж у мене руки,
а куди морда і горуди

ДО ПЕРЕВИБОРІВ РАД

фото „Рус-Фото“

у крові. Думаю, чи не поранив чортяка собаки, так ні, розібрав шерсть, ніде нема рани; що за причина, думаю, в ким же це він кусався?! Зачервоніло небо, сонечко от-от вигляне зза гори; уже мені зовсім не страшно. От я й пішов до хати; Кудла, піднявши хвіст, біжить попереду, і до мене оглядається, як би щось хотів сказати. Став підходити ближче, ро-ливився, аж то Омелько... А тут і Кулина йде, дивимся і очам віри не й memo: лежить Омелько, витріщивши очі, весь в крові, а глотка як ножем перетята і ціла річка крові черна, як дьоготь, так таки геть-геть далеченько одтекла.

— Так виходить Омелько був живий? — скривнув я, — у мертвого ж крові не бував?

Усі зареготались.

— Не Омелько був живий, а чортяка, що в ньому сидів, — відповів Хома, — от тим то і кров' у його така черна, чортяча, а не людська. Тут лише ми і ловідались, — додав Хома, пестячи собаку, — що наш Кудла ярчук.

— Шкода! — скривнув Терешко Воловик, хлопець, як то кажуть, трохи на цвіту прибитий, — дуже школа, що не довідались перше, який у нас є собака, а то б вивели покійного Омелька у степ, виперли б з його якимсь побитом чортяку, тай зв'язували як кривенького. — Хоч думка була і дурна, але всім припала до вподоби, лише Фадій заперечив: — Та як же його, ік бісовій матері, випреш, — сказав він, — це тобі не зайця витурити з лиману... А що й казати, славна б була штука, — тягнув він далі, усміхаючись і по його очах видно було, що він як живу бачив гонитву за чортом, — як бітой... виперти... та той... ату його!

— А вже ж! Знатна штука була б, — підхопила й двірня, росходячись, і кожний у своїй пам'яті заховав ще небачену картину полювання за чортом.

Хведір п'ядивав до своєї хати, і я провів його до воріт.

— Чи правду ж казав Хома? — спітав я Хведора.

— Щирісіньку правду, — одвітив він, — тоді і суд виїздив і різали Омелька.

— І що ж? Невже таки чортяку знайшли?

Робітники ДЕЗа йдуть до села на перевибори рад. Вантажать літературу

— Як же ж: лікар намотав його на патичок і заховав у ба-
ку із спиртом.

— Та ти ж його бачив?

— А вже ж, всі бачили.

— Який же він з себе?

— Як гадюка, тільки довгий предовгий, і все колінця, колінця.

Мабуть здорово пошарпав його Кудла.

„Рус-Фото“

Зимовий спорт на каткові „Металіст“

До Мінську приїхав з Америки відомий
збройський письменник А. Рейзен. В не-
щекому майбутньому А. Рейзен при-
їде на Україну

Приїзд нового німецького посла. До Москви приїхав недавно новий німецький посол — фон Дірксен. В понеділок 14-го січня його привітав голова РНК СРСР тов. Ріков. На фоті — фон-Дірксена зустрічають на московському вокзалі представники радянських установ

НАСЛІДКИ РОЗИГРАШУ ЛОТЕРЕЇ РІЧНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ВСЕСВІТА“

12 січня ц. р. у складі комісії з товаришів: Каркішка, Рибальчика, Ладишевського, Юнсона, Москальця й Ковальчука під головуванням Остапа Вишні було проведено розиграш лотереї річних передплатників „ВСЕСВІТА“

комісії: робітники газ. „Вісти“ т.т. Коркішко, Рибальчик, Остап Вишня, Лади-шевський, Юнсон, Москалець, Ковальчук

До розиграшу, за відомостями видавництва, належали:

Фото-апарат „WARA-PECO“ (розмір 9×12, об'єктив ANTI-COMAR, світлосила 3,5) з приладдям та чотирьохлямпovий РАДІО-АПАРАТ заводу Українрадіо з приладдям

За перевіркою номерів, що їх було призначено до розиграшу, голова комісії тов. Остап Вишня витягнув по черзі два номери.

Фото-апарат припав на № 108 — передплатник робітком Радгоспу Ворсуківщини, Тадалаївка, Роменської окр.

Радіо-апарат припав на № 204 — передплатник Сільдержкредитне Т-во Добровеличківка, Першотравенськ. окр.

Передплатники, що на них випали виграші, мусять звернутися за одержанням їх до видавництва газети „ВІСТИ“, Харків, вул. К. Лібкнехта № 11

ТЕАТР ім. ФРАНКА в КИЇВІ

Стаття Вега

ЧЕТВЕРТИЙ рік існування театра в Київі почався з „Пригод бравого салдата Швейка“. Над цією інсценізацією роману Гашека театр багато працював. Перші вистави „Швейка“ цілком розчарували глядача: вийшло без міри довго, місцями вульгарно, а загалом нудно.

Але театр не здався, уперто працював і незабаром „Швейк“ став барвистою й досить дотепною сатирою. Цим треба завдячити головне Гнатозі Юрі, що невпинно вдосконалюючи самого Швейка, довів його до високого мистецького рівня, а поставі надав багато оригінальності й дотепності. Але й після другого „Швейка“ залишився тільки мистецьким театральним видовищем, бо відповідаючи змістом іншому (дореволюційному) часові та іншим (австрійським) підставам, він у нас не може знайти собі будь якої великої співзвучності. Друга п'єсма — нова п'еса Винниченка „Над“ спричинилася до чималого гомону.

Художньо поставлена, вона змістом своїм і спрямованням зустріла протилежну оцінку в ріжних колах глядача.

В основі її лежить драма сильної жінки Над (Надії), що старша за свого чоловіка (комуніста) і тому вважає за потрібне „звільнити“ його від себе, а що він цього не хоче — вона відштовхує його, перетворивши в типову міщенку. Драматизм цієї колізії, літературна вартість і сценічність п'еси, а особливо мистецьке виконання її притягали до неї симпатічних кіл, що з такою охотовою переходят від соціальних мотивів до індивідуалістичних.

Пролетарська ж аудиторія й більшість театральної критики, навпаки, засудила цю п'есу за ці її властивості, як п'есу неправдиву що до змалювання радянського побуту й зокрема комуністів, як п'есу яскраво-

міщенську, опортуністичну що до спрямовання, ідеологічно невитриману, навіть шкідливу, як спробу до реставрації, як крок назад, через яку Винниченко хоче просунути до нас свій дрібно-буржуазний світогляд. Так сказала на диспут робітника молодь Київа.

З цього боку не дав чогось вирізного й третя постава — перекладна Лінскерова „Митька на царстві“, де автор намагається дати свою оригінальне комедійне трактування історичної теми про Дмитра-самозванця, як звичайнісінського хлонця-смерда, що випадково, мимо своєї волі опинився на трої й свідомо його покинув Шуйському.

Цю не дуже оригинальну комедію франківський театр користав повною мірою з боку сценічного й силами режисера Смірнова й Ісандра та художника Комардьюкова створивши досить барвисту ставу в сильному ухилом у бік наришного фарсу.

У всіх трьох поставах Франківського театру в цьому сезоні, як і в попередніх, вираз позначається п'єсами, в першу чверть, сценічних п'єс придатних до п'єс повнішого використання мистецьких сил театру, а не п'єс, що могли давати масі психо-соціально-психологічну зарядку, повідну до нашої сьогоднішніх даних.

„Заколот“, новленій цього зону, не за-

Т. Юра в ролі вахмістра — „Пригоди бравого салдата Швейка“

М. Пилищенко в ролі генерала — „Пригоди бравого салдата Швейка“

Засл. арт. Гнат Юра в ролі Швейка

Засл. арт. Гнат Юра в ролі Швейка

Барвінська в ролі Маринки
Мішек. -- "Митка на царстві"

роботі театру також кількісного місця, як „Швейк“, „Над“ і навіть „Митка на царстві“.

Ця перевага мистецьких шукань над соціально-ідеологічними при яскраво виявленому еклектизмі позбавлює франківський театр цієї провідної ролі, яку він міг би виконувати, як театр український і як театр з високим художнім складом.

Поруч з такими силами як Варедька, Барвінська, Борисоглібська, Гнат Юра, Ватуля та інші, в театрі є добрій мистецький молодняк, що й потребує витриманої в певному напрямі школи.

Заступивши місце „Березоля“, театру революційних

шукань і високої техніки, франківський театр мусив був прийняти й зберегти ту політичну репутацію, те громадське значення й той мистецький рівень, що їх зажив і закріпив за українським театром „Березоль“.

Це позначалося на його роботі скоріше негативно, ніж позитивно. Важко було виступати на сцені, де довгі роки працював „Березоль“.

І як не була важка робота й відповідальність, театр ім. Франка все ж таки переміг труднощі. На третій рік існування в Київі театр завоював собі авдиторію: до нього охоче пішов масовий глядач, з яким і до цього часу театр держить тісний зв'язок.

К. Кошевський в ролі Митки. --
"Митка на царстві"

ЮВІЛЕЙ ЛІКАРЯ-СУСПІЛЬНИКА

Цими днями відбулося урочисте засідання наукової Ради Державного І-ту для удосконалення лікарів спільно з представниками науково- медичних, професійних і громадських організацій Харкова та інших міст України, для вшанування д-ра О. О. Фінкельштейна з приводу його 35-ти річного ювілею.

Нарком Охорони Здоров'я т. Єфімов, вітаючи ювіляря, зазначив, що д-р Фінкельштейн був одним з лікарів, що з перших днів існування радвлади на Україні віддав свої знання і досвід на будівництво медично-санітарної організації і переведення в життя принципів радянської медицини.

Олександр Олександрович Фінкельштейн—син популярного одеського лікаря-терапевта. В 1893 році, по закінчені медичного факультету Харківського І-ту, його було залишено ординатором при факультетській клініці внутрішніх хвороб. Здобувши солідну клінічну підготовку, О. О. Фінкельштейн в 1900 р. переходить на службу до кол. Олександровської лікарні на посаду зав. терапевтичним відділом. Тут він прослужив 14 років.

З перших днів встановлення радвлади на Україні Олександр Олександрович бере активну участь в організації справи охорони здоров'я трудящих. Спочатку він завідував лікув. відділом Одеського губзводу, а потім (в 1920 р.) Харківського. В цей час він був членом Колегії Наркомздоров'я і консультантом Військово-Санітарного Управління. Коли в 1923 р. за його найближчою участю було організовано Клінічний Інститут для удосконалення лікарів, його було призначено за директора цього інститута. На цій посаді він перебуває й нині.

За час своєї 35-ти річної діяльності О. О. Фінкельштейн багато сили віддавав громадській роботі. В Харкові немає такої громадської установи, в організації якої він не брав би безпосередньої участі. Особливо багато він попрацював над організацією в Харкові „Швидкої допомоги“ та заснованням „Ліги боротьби з туберкульозом“.

О. О. Фінкельштейн має низку наукових праць, вміщених у руських та закордонних медичних журналах.

В численних привітаннях з приводу 35-ти річного ювілею О. О. Фінкельштейн особливо підкреслювалось його великі заслуги перед суспільством як видатного громадського діяча і лікаря-гуманіста.

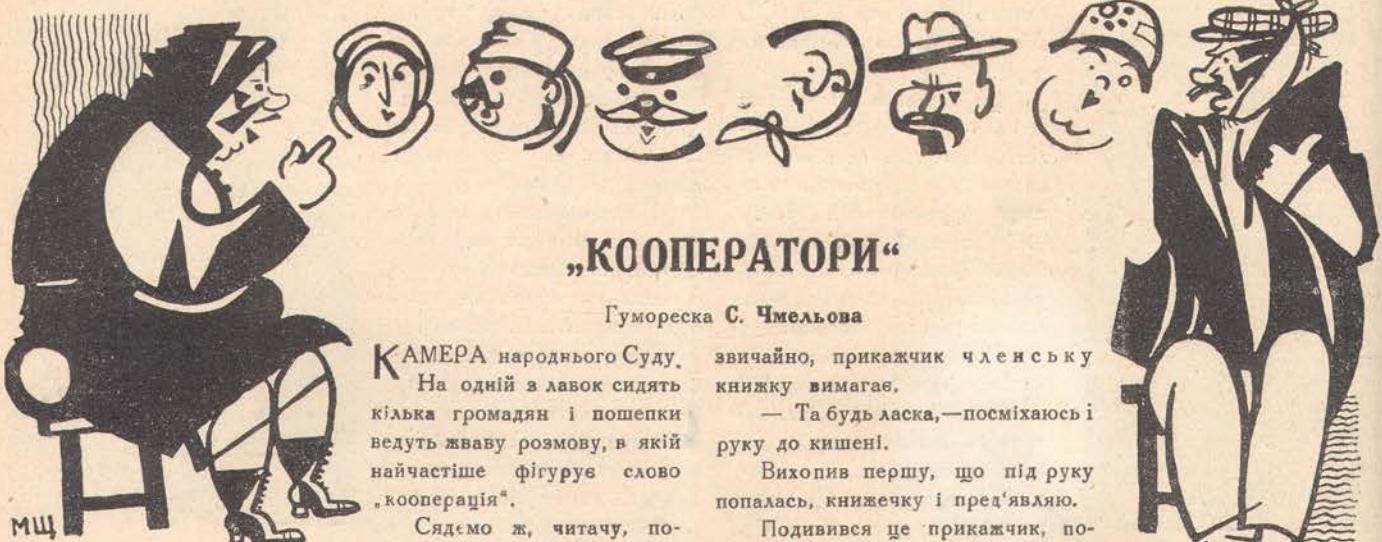
О. О. Фінкельштейн одержав понад 100 привітальних телеграм з усіх кінців Радянського Союзу. Привітальні листи надійшли також нарком освіти т. Скрипник, голова Харк. Окружоному т. Буденко та інші.

I. B.

Д-р О. О. Фінкельштейн

35 річчя лікарської, науково-практичної та громадської діяльності

„КООПЕРАТОРИ“

Гумореска С. Чмельова

КАМЕРА народного Суду.
На одній з лавок сидять
кілька громадян і пошепки
ведуть жваву розмову, в якій
найчастіше фігурує слово
„кооперація“.

Сядімо ж, читачу, по-
ближче до них і послуха-
емо, про що говорять ці „кооператори“.

— Прямо, можна сказати, через цю саму кооперацію ги-
нути тепер доводиться — торохтить „хатня господарка“, по самий
ніс закутана теплою червоною хусткою. — Ну вийшла я на
базар, скажемо. Ну підходить це, приміром, громадянин один,
пропонує купити книжку ХЦРК. Навідо, — питаю, — мені ця
книжка. Пояснює: кожний свідомий громадянин повинен бути
в кооперації, та й ціна, говорить, просто дурниця — один кві-
ток — чотирі карбованці, два — сім п'ятьдесят. Зі знижкою, зна-
чить. Що ж, думаю, коли в Цербокоопі
квиток діставати, то по-перше, як крама-
рям не дадуть, а по-друге — двадцять карбо-
ванців пайових женита внески різni. А тут
у доброї людини за чотирі кар-
бованці книжка без всякої мороки.
Ну поторгувалася я трохи на двох
зійшлися. І вступила я, братці, в
кооперацію. І що ж ви думаете:
сьогоді я це, скажемо, вступила,
а на завтра вже в мене книжку
відбрали та ще протокола склали.
От тебе й кооперація.

— А в мене, дамочко, ось теж на коопе-
ративному ґрунті випадок виник, — гude хтось
у кепці з перев'язаною щокою. — Тільки постраждав я, грома-
дянко, через характер свій проклятий.

Дуже він у мене нестиманий. Заходжу це я раз у крам-
ницю, прохаю, як раз пам'ятаю, бумаю з горошком; ну,

звичайно, прикажчик членську
книжку вимагає.

— Та будь ласка, — посміхаєсь і
руку до кишені.

Вихопив першу, що під руку
попала, книжечку і пред'являє.

Подивився це прикажчик, по-
крутив перед носом та й каже: А
ваша то книжечка, вибачте за ви-
раз, пілчищена.

От тут я й скипів. Ах ти ж, думаю, гад. Три роки цим
займаюсь — ніхто а ні слова, а ти мені одразу зауваження ро-
бить. Так от же тобі.

Вихопив я з кишені другу книжку і під ніс прикажчик. —
А це, — заревів — теж підчещина? — Не встиг він і обернутися, як
я йому, анахтемі, на прилавок ще три книжки вивалив. Найди,
кричу, хоч одну підчищену, сучий син. Тоді хоч усі собі заби-
рай.

І що б ви думали. Склав при-
кажчик чепурненько мої книжечки
та й до завідувача.

П'ять книжок на руках у по-
купца і всі на одне прізвище.

Знову ж таки підчистка спо-
стерігається.

— От, думаю, як суворо зараз пішло.
Три роки все з рук сходило і раптом — на
тобі. Тут то мене, раба божого, під руко-
та до міліції. Там ще три книжки ви-
трусили і мене, значить, під суд. О
і кооперуйся, як знаєш. Прямо хо-
воком вий.

— І не говоріть, — співчуваючи хитнуло
головою „хат-господін“. — они скрізь, чорт
пишуть: „Вступайте в кооперацію“, а вступиш-
біді не оберешся. Ох, за гріхи наші...

ФОТО-ХИМ-ТРЕСТ

Москва, Рождественка, 5
Телеф. №№ 5-07-50, 5-64-58 и 81-17

ЛУЧШИЕ:

ФОТО

-ПЛАСТИНКИ
-БУМАГА
-ПРИНАДЛЕЖНОСТИ
-ХИМИКАЛИИ

**ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
НА 1929 РІК**

**ВЕЛИКУ
УКРАЇНСЬКУ ГАЗЕТУ**

**„ВІСТІ“
ТАЩОТИЖНЕВИЙ
БАГАТОІЛЮСТРОВАНИЙ Ж**

В наступному році в журналі буде вміщено 60 повістей та оповідань найліпших українських, руських та західно-европейських письменників, 200 нарисів на наукові, етнографічні, історичні та літературні теми гуморески, 3.000 фото з життя України, Союзу, закордону

з 1-го січня 1929 року газета „ВІСТІ“ дає передплатникам газети „Вісті“ та журналу „Всесвіт“

„РОМАНИ Й ПОВІСТІ“

за 3 карб. 12 книжок

Кожна книжка буде мати не менш 200-х сторінок вибраних романів і повістей з української, руської і західно-европейської сучасної літератури—творів найвидатніших сучасних письменників

„РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ виходитимуть щомісяця по одній книжці і кожна міститиме закінчений твір.

Перша книга „БУР'ЯН“ А. Головка

Вартість книжки в окремій продажі 50 коп. Для передплатників газети „ВІСТІ“ або журналу „ВСЕСВІТ“ 25 коп.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Газета	12 м.	6 м.	3 м.	1 м.
„ВІСТІ“ Офіційна .	18 крб.	9 крб.	4 крб. 50	1 крб. 50
Звичайна .	12 крб.	6 крб.	3 крб.	1 крб.
Газета „ВІСТІ“ з додатком „РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ . . .	15 крб.	7 крб.	50 3 крб.	75 1 крб. 25
Газета „ВІСТІ“ з додатком журналу „ВСЕСВІТ“ . . .	18 крб.	9 крб.	4 крб. 50	1 крб. 50
Журнал „ВСЕСВІТ“ . . .	7 крб.	20 3 крб.	80 1 крб.	80 60 коп.
Журнал „ВСЕСВІТ“ з додатком „РОМАНИ Й ПОВІСТІ“ . . .	10—10	5—10	2—55	85 коп.

**ПЕРЕДПЛАТА ПРИЙМАЄТЬСЯ
перед 1 числом кожного місяця**

в Головній конторі, в Окружних Філіях Видавництва газ. „ВІСТІ“, по всіх поштових філіях, кiosках Контрагентства друку

Головна контора Видавництва газети „ВІСТІ“ міститься в м. Харкові, вул. К. Лібкнехта, № 11

ЖУРНАЛ „ВСЕСВІТ“

Ціна 15 коп.

ИСКУССТВЕННЫЕ
ПАЛЬМЫ
от 3-х РУБЛЕЙ

ВЫСЫЛАЮТСЯ
НАЛОЖЕННЫМ
ПЛАТЕЖОМ
Конторск. ул. (Красно-
октябрьская), № 5,
Рыбальченко

ВЫШЕЛ СПРАВОЧНИК (2-е издание)
ЗАОЧНЫХ КРОЙКИ И ШИТЬЯ

Цена 20 коп. марками
Москва, Тверская, 13.
Первое издание распродано **10.000 экземпляров**

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ ЭНДОКРИНОЛОГИИ
НАРКОМЗДРАВА

Институт доводит до сведения врачей, лечебных заведений, аптечноуправлений,
что им приступлено к массовому производству :

ИНСУЛИНА

Инсулин одобрен Инсулиновым Ком. Уч.-Мед. Совета НКЗ РСФСР
Стандартизован в междунар. единицах: 1 кб. см. сод. 20 междунар. единиц.
Инсулин выпущен в упаковке 5 кб. см.— цена 1р. 45 коп. флакон
Аптечноуправлениям при оптовом заказе на Инсулин скидка 20%

Ин-т также приготавляет все органотерапевтические препараты:

АДРЕНАЛИН,

АНТИТИРЕОКРИН,

ПИТУИКРИН,

ТИРЕОКРИН и проч.

БОЛЬШИНСТВО ПРЕПАРАТОВ СТАНДАРТИЗОВАНО.

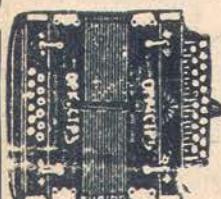
Препараты готовятся под наблюдением специалистов и имеют
благоприятные отзывы клиник.

Со скидкой препараты отпускаются Аптечноуправлениям, врачам
и лечебным учреждениям.

С требованиями просим обращаться:

Москва, Б. Николо-Воробьевский пер., № 10, Государственный Ин-
ститут Экспериментальной Эндокринологии НКЗ, тел. 4-03-54.

Проспекты - прейскуранты высыпаются бесплатно по первому
требованию.

АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО

„ГАРМОНИЯ“

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

ВЕНСКИЕ ГАРМОНИИ и БАЯНЫ

СТРУННЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ, БУБНЫ И БАРАБАНЫ

а также полное оборудование великорусских оркестров

ВЫШЕЛ НОВЫЙ ПРЕЙС-КУРАНТ № 5, который высылается за две десятикопеечные почтовые марки, вложенные в конверт.

Главный склад и магазин № 1, Москва, Покровка, 38-у.